

Pressmeddelande

17 NOVEMBER 1997 NR 57

Riksbankens tidskrift *Penning- och valutapolitik*:

Bankerna tjänade 1,5 mdr på betalningsförmedling

Svenska banker tjänade ca 1,5 miljarder kronor 1996 på att låta pengar "flyta omkring" i banksystemet ett par dagar innan de överfördes till betalningsmottagaren.

Den bedömningen gör Johanna Lybeck i sin artikel **Floaten i betalningssystemet**, som publiceras i det senaste numret av Riksbankens tidskrift *Penning- och valutapolitik*. Floaten är ett sätt för bankerna att finansiera de hanteringskostnader som uppstår i samband med betalningsförmedlingen. Storleken på floaten och floatintäkterna kan endast uppskattas och förutsätter vissa antaganden. För 1996 uppskattas floaten i det svenska banksystemet till ca 36,5 miljarder kronor, vilket genererade 1,5 miljarder kronor i ränteintäkter. Sett i relation till de svenska bankernas totala ränteintäkter på 115,7 miljarder kronor utgör således floatintäkterna endast någon dryg procentenhet.

För en enskild kund i en bank är det svårt att få uppgift om exakt vilken tid som krävs för att genomföra en betalning. Detta kan leda till att betalningar inte når betalningsmottagaren på förfallodagen. Konsekvenserna av för sena inbetalningar kan bli allvarliga även för en vanlig konsument.

Nya tekniska möjligheter och det sannolikt ökade marknadsmässiga trycket torde dock innebära en utveckling mot snabbare betalningar. En övergång till prissättning av betaltjänster via avgifter skulle ge kunderna incitament att välja den mest kostnadseffektiva betalningsmetoden. Ökad tydlighet om tidsåtgång för betalningar och snabbare betalningsprocesser skulle effektivisera betalmarknaden.

I artikeln **Lärdomar av den nederländska modellen** av Jonas A. Eriksson och Eva Uddén-Jondal redogör författarna för den ekonomiska utvecklingen i Nederländerna med fokus på arbetsmarknaden. Efter en period av ekonomisk stagnation under senare delen av 1970-talet och början av 1980-talet har utvecklingen i Nederländerna vänt i positiv riktning. Tillväxten har sedan 1990 varit mer än dubbelt så hög som i Sverige och något högre än för genomsnittet av EU-länderna. Vad är orsakerna bakom denna utveckling? Finns det några lärdomar att dra av det nederländska exemplet?

1982 initierades ett reformprogram för att vända den negativa ekonomiska utvecklingen. Programmet, som innebar att den samlade ekonomiska politiken inriktades på prisstabilitet och sunda statsfinanser, har varit framgångsrikt – även på arbetsmarknaden; sysselsättningen har ökat, arbetslösheten har fallit och sysselsättningsgraden har ökat, trots att arbetsutbudet har ökat.

SVERIGES RIKSBANK

(FORTS.)

Telefon
08-787 00 00

Telefax
08 - 21 05 31

E-post
registratorn@riksbank.se

Arbetslösheten i Nederländerna kulminerade redan 1983. Den uppgick då till 12 procent medan genomsnittet för EU-länderna samtidigt låg på 10 procent.

Mellan 1983 och 1995 mer än halverades arbetslösheten i Nederländerna trots att arbetsutbudet samtidigt ökade. Lågkonjunkturen i början av 1990-talet medförde inte samma drastiska uppgång i arbetslösheten i Nederländerna som i övriga EU-länder; 1996 var arbetslösheten nere på 6,3 procent, vilket var en av de lägsta i hela Europa.

Ett av de viktigaste medlen för att vända den ekonomiska utvecklingen – och enligt många nederländska ekonomer det viktigaste – var måttliga löneökningar för att återställa lönsamheten i företagen, stimulera investeringar och sysselsättning. Under perioden 1970-83 ökade lönerna med i genomsnitt 9 procent per år. För åren 1984-96 växlade löneökningstakten ned till ca 2 procent i genomsnitt.

I artikeln **Den svenska repomarknaden** beskriver Christian Ragnartz och Johan Östberg repomarknadens framväxt och utveckling. Repor i värdepapper har blivit vanligare på de svenska finansmarknaderna. De har visat sig vara enkla och kostnadseffektiva instrument med flera användningsområden som riskhantering, spekulering, och som alternativ till depositmarknaden.

Den allmänna riskmedvetenheten bland finansiella aktörer har ökat. Det har bidragit till ökad användning av repor som riskhanteringsinstrument. I dagsläget är ett femtiotal aktörer aktiva i repor med svenska värdepapper. Flertalet av dessa är baserade i London. Marknaden domineras dock av några få stora aktörer.

Den svenska repomarknaden är i dagsläget en relativt väl fungerande delmarknad av det svenska finansiella systemet. Det finns emellertid tecken på att den svenska repomarknaden bör förändras för att utvecklas ytterligare. Likviditeten i repor med längre löptider är sämre än i mer mogna marknader. Med bättre likviditet på längre löptider skulle sannolikt användningsområdena öka och samtidigt skapa större förtroende för repomarknaden. En väg att uppnå detta vore att införa ett market maker-system, där ett antal market makers själva avtalar om att ställa skärmpriiser för vissa bestämda löptider och belopp. Det faktum att det i Sverige inte finns officiella skärmpriiser för repor innebär sannolikt att genomlysningen av repomarknaden blir sämre än vad som annars skulle varit fallet.

Ytterligare information lämnas av Johanna Lybeck, tel. 08-787 04 61, Jonas A. Eriksson, tel. 08-787 05 39 och Eva Uddén-Jondal, tel. 08-787 01 52, Christian Ragnartz, tel. 08-696 68 15, och Johan Östberg, tel. +32 2 299 34 63.

Tidskriften kan hämtas i Riksbankens entréer; Brunkebergstorg 11 och Malmskillnadsgatan 7. Den kan också beställas från Riksbankens informationscentral via Internet: (www.riksbank.se), e-post: (info@riksbank.se), fax (08-787 05 26) eller telefon (08-787 01 00).

En engelsk version – Quarterly Review – kommer att finnas tillgänglig om några veckor.